

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Факультет соціології
Кафедра галузевої соціології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник декана

_____ 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТРЕНІНГ З ПОЛІТИЧНОГО ЛІДЕРСТВА

для студентів

Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»
Спеціальність: 054 «Соціологія»
Освітній рівень: «Бакалавр»
Освітня програма: «Соціальні технології»
Вид дисципліни: вибіркова

Форма навчання : денна
Навчальний рік : 2022/2023
Семестр: 8
Кількість кредитів ECTS: 3
Мова викладання, навчання та оцінювання : українська
Форма заключного контролю : залік

Викладач: Ольга БЕЗРУКОВА

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (підпис, ПІБ, дата) «__» 20__ р.

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис, ПІБ, дата) «__» 20__ р.

КИЇВ – 2022

Розробник програми: Ольга БЕЗРУКОВА, доцент кафедри галузевої соціології, доктор соціологічних наук, доцент

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри галузевої соціології

_____ Ольга БЕЗРУКОВА
(підпис)

Протокол № 20 від «27» 07 2022 р.

Схвалено науково - методичною комісією факультету соціології

Протокол від «29» 07 2022 року № 8

Голова науково-методичної комісії _____ Тетяна ЧЕРВІНСЬКА
(підпис)

1. **Мета дисципліни** – формування у студентів комплексних знань про явища, закономірності, теорії, факти, поняття, що визначають сутність, походження, типи, приклади влади і лідерства у суспільстві, шляхи досягнення успіху, реалізації лідерського потенціалу, характерні особливості процесу адміністрування і управління, командоутворення.

2. **Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:**

1. *Знати основні поняття загальної соціології, галузевих соціологій.*
2. *Розуміти механізми та закономірності функціонування політичних інститутів в суспільстві, особливостей міжособистісної та між групової взаємодії.*

3. **Анотація навчальної дисципліни.** Навчальна дисципліна «Тренінг з політичного лідерства» входить до циклу професійної підготовки бакалаврів за спеціальністю «Соціологія», освітньою програмою «Соціальні технології», є дисципліною вибіркового блоку "Соціальні технології в політиці та масових комунікаціях". В ході вивчення дисципліни студенти опановують знання про сутність, теорії походження політичного лідерства, його типи, стилі лідерської поведінки, способи реалізації лідерського потенціалу особистості.

Вивчення дисципліни передбачає оволодіння студентами методиками самовиховання лідерських якостей, способами впливу на свідомість і поведінку людини, уміннями і навичками управління групою, здатностями побудови гармонійних міжособистісних взаємин у колективі, готовністю до виконання ролей у системі відносин «лідер-послідовники», уміннями побудови продуктивних соціальних взаємовідносин.

4. **Завдання (навчальні цілі):**

- надання студентам комплексних знань про сутність понять «лідер» і «лідерство», типи лідерів та лідерства, теорії походження лідерства, стилі лідерської поведінки та управління; методики розвитку і самовиховання лідерських якостей; еволюцію ідей відбору лідерських якостей; способи конструювання кластеру лідерських якостей відповідно до вимог майбутньої професійної діяльності; приклади лідерства у світовій та національній історії.
- формування навичок індивідуальної, групової та тренінгової роботи з формування лідерських якостей, оцінки їх ефективності та засобів удосконалення.

Це спрямовано на формування наступних компетентностей:

- фк12. Здатність використовувати соціальні технології з метою моніторингу стану соціального середовища.
- фк13. Здатність до планування та реалізації заходів з удосконалення форм і методів запровадження соціальних технологій.
- фк19. Вміння оцінювати політичні явища з точки зору соціальних інтересів та очікувань.
- фк20. Вміння вибирати ефективні соціальні технології в роботі з різними соціальними категоріями.
- фк21. Вміння використовувати методи та форми соціальних технологій з метою прогнозування та аналізу тенденцій суспільного розвитку залежно від суб'єктів соціальної взаємодії.

5. **Результати навчання за дисципліною:**

Результат навчання: (1) знати; 2) вміти; 3) комунікація; 4) автономність та відповідальність		Форми (методи або технології) викладання та навчання	Методи оцінки та пороговий критерій оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці
Код	Результат навчання			
1.1	Знати зміст основних теоретичних підходів до вивчення лідерства	лекції, семінарські заняття, самостійна робота	усна відповідь, тематична доповідь, опитування	10
1.2	Знати сутність і структуру понять «лідер» і «лідерство»	лекції, семінарські заняття, самостійна робота	усна відповідь, тематична доповідь, контрольна робота, опитування	20
2.1	Вміти аналізувати теорії походження лідерства, національні та історичні особливості лідерства	лекції, семінарські заняття, самостійна робота	усна відповідь, тематична доповідь, опитування	10
2.2	Вміти виокремлювати ключові проблеми при пошуку специфічних особливостей, спільних ознаки та відмінностей між схожими з лідерством поняттями	лекції, семінарські заняття, самостійна робота	усна відповідь, тематична доповідь, опитування	15
3	Вміти здійснювати презентацію індивідуального науково-дослідного завдання, застосовуючи методи публічних виступів	самостійна робота, презентація практичного завдання	презентація групового завдання	15
4	Вміти самостійно здійснювати аналітичну, дослідницьку та пошукову діяльність при виборі вправ, що застосовуються для розвитку лідерських якостей	практичне завдання, самостійна робота	презентація групового завдання, контрольна робота	30

6. **Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання**

Програмні результати навчання (назва)	Результати навчання дисципліни (код)					
	1.1	1.2	2.1	2.2	3	4
прн19. Використовувати соціальні технології з метою моніторингу оцінки стану соціального середовища, в якому перебувають об'єкти соціологічного дослідження.					+	+
прн24. Аналізувати кількісну та якісну соціологічну інформацію.	+	+		+	+	+
прн26. Оцінювати політичні явища з точки зору соціальних інтересів та очікувань.		+	+	+	+	+
прн27. Застосовувати ефективні соціальні технології в роботі з різними соціальними категоріями.	+	+	+			
прн28. Демонструвати вміння володіти методами та формами соціальних технологій з метою прогнозування та аналізу тенденцій суспільного розвитку залежно від суб'єктів соціальної взаємодії.				+	+	+

7. Схема формування оцінки:

7.1. Форми оцінювання знань студентів:

- активна робота студента під час проведення семінарських занять (усна відповідь, тематична доповідь, опитування) (PH1.1; PH1.2; PH2.1; PH2.2) – 30/20 балів, виконання контрольних робіт (PH1.1; PH1.2; PH2.1; PH2.2; PH4) – 40/24 балів (2 контрольні роботи по 20 максимальних та 12 мінімальних балів за кожною)
- виконання та презентація результатів групового практичного завдання (PH3; PH4) – 30/16 балів.

Форма підсумкового контролю - залік. Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру і не передбачає додаткових заходів оцінювання для успішних студентів. Якщо студент протягом семестру не набрав мінімальну кількість балів, він може отримати їх шляхом виконання завдань самостійної роботи та усного відпрацювання пропущених занять.

7.2 Організація оцінювання.

- Семінарські заняття оцінюються за фактом їх реального проведення, а бали накопичуються протягом усього семестру.
- Контрольна робота 1 спрямована на перевірку теоретичних знань, засвоєних студентами, виконується студентами в межах семінарського заняття після вивчення тем 1-5
- Контрольна робота 2 спрямована на перевірку опанування конкретними вміннями, що застосовуються під час тренінгів, виконується у межах семінарського заняття після вивчення тем 6-10.
- Групове практичне завдання «Розробити тренінг розвитку лідерських якостей» виконується студентами в групах 2-4 особи протягом семестру та презентується ними під час проведення останнього семінарського заняття.

7.3 Шкала відповідності оцінок

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій і семінарських занять

№ теми	Назва теми	Кількість годин		
		Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота
<i>Теоретичні аспекти вивчення політичного лідерства</i>				
1	Сутність і структура понять «лідер» і «лідерство»	2	-	6
2	Аналіз теорій походження політичного лідерства	2	2	4
3	Визначення типів політичних лідерів і лідерства	2	2	4
4	Поняття політичного лідерства. Міждисциплінарний характер вивчення політичного лідерства	2	-	4
5	Національні особливості політичного лідерства	4	2	4
<i>Контрольна робота 1</i>			2	
<i>Розвиток лідерських якостей</i>				
6	Менеджер і лідер: пошук специфічних особливостей, спільні ознаки та відмінності	2	2	4
7	Лідер і група (колектив). Вправи з формування здатності працювати в команді	2	2	4
8	Технології публічних виступів	2	2	4
9	Розвиток лідерського потенціалу: методики діагностики, конструювання кластеру та формування лідерських якостей	2	2	4
10	Тренінг з розвитку лідерських якостей	2	4	7
<i>Контрольна робота 2</i>			2	
Всього:		22	22	45

Загальний обсяг дисципліни – 90 годин, в тому числі:

лекції – 22 години;

семінарські заняття – 22 години;

консультації – 1 год.

самостійна робота – 45 годин.

9. Рекомендована література:

Основна:

- Вілінк Джоко Стратегія і тактика лідерства. Переклад з англ. Пилаєва Любов. К., 2021. С. 34-88, 123-200.
- Кочубей Т. Сучасні теорії лідерства: теоретичний аспект / Т. Кочубей, А. Семенов // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи. 2012. № 40. С. 176-184. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ppps_2012_40_28.
- Нестуля О.О., Нестуля С.І., Карманенко В.В. Основи лідерства. Тренінг лідерських якостей та практичних навичок менеджера: навч. посіб. К.: Знання, 2013. С.25-77,81-134, 157-200.
- Нестуля О.О., Нестуля С.І., Карманенко В.В. Основи лідерства. Тренінг лідерських якостей та практичних навичок менеджера: навч. посіб. К.: Знання, 2013. С.90-130.

5. Пірен М. Лідерство: сутність та реалізація в українському суспільстві. Підручник. К.: Університет «Україна», 2012. С.76-143.
6. Сопівник Р.В., Сопівник І.В., Варивода Н.А. Лідерологія: навчальний посібник. К.: «Компринт», 2018. С. 200-280.

Додаткова:

1. Адаир Дж. Эффективное лидерство. М.: Изд-во. Эксмо, 2003.
2. Адизес, И. Развитие лидеров: Как понять свой стиль управления и эффективно общаться с носителями иных стилей / Ицхак Кальдерон Адизес; Пер. с англ. М.: Альпина Бизнес Букс, 2008.
3. Адієс І. Командне лідерство. Як порозумітися з будь-яким менеджером. Переклад з англ. Світлани Сарвіри. К., 2018. С. 220-285.
4. Беннис У., Роберт Т. Дж. Как становятся лидерами: менеджмент нового поколения. М.: Издательский дом «Вильямс», 2006. 208с.
5. Кристофер Э., Смит Л. Тренинг лидерства. СПб : Питер, 2001. 320 с.
6. Оуэн Х., Ходжсон В., Газард Н. Призвание лидер:- Полное руководство по эффективному лидерству / Пер. с англ. Днепропетровск.: Баланс Бизнес Букс, 2005.
7. Робертс Е. Лідерство в часи війни: головні уроки від творців історії. К.2021.С 178-280.
8. Сопівник Р. В. Виховання лідерських якостей студентів аграрних вищих навчальних закладів: [монографія] / Р.В.Сопівник; за ред. В. К. Сидоренка. К.: ЦП «Компринт», 2012. 504 с.
9. Шейн Э. Организационная культура и лидерство / Пер. с англ. под ред. Т.Ю. Ковалевой. СПб.: Питер, 2007.
10. Феращі К. Неформальне лідерство. Як надихати команду та досягати результатів/ пер. з англ. К., 2022. С. 12-70.